

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.11.2021 r.
SWD(2021) 360 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

**wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie statusu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich
fundacji politycznych (wersja przekształcona)**

{COM(2021) 734 final} - {SEC(2021) 577 final} - {SWD(2021) 359 final}

Streszczenie oceny skutków
Ocena skutków zmiany rozporządzenia 1141/2014 w sprawie statusu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych.
A. Zasadność działań
Na czym polega problem i dlaczego jest to problem na szczeblu UE?
Europejskie partie polityczne to transnarodowe sojusze partyjne, których celem jest „przyczynianie się do kształtowania europejskiej świadomości politycznej i wyrażania woli obywateli Unii” (art. 10 ust. 4 TUE). Ich status i finansowanie reguluje rozporządzenie 1141/2014. Choć rozporządzenie to było zmieniane dwa razy przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r., istnieje pole do ulepszeń w zakresie: - przepisów dotyczących finansowania, - unijnych wartości, demokracji i przejrzystości, - egzekwowania przepisów oraz obciążenia administracyjnego.
Co należy osiągnąć?
Główne cele nowelizacji są następujące: 1. Usprawnienie ram legislacyjnych, które umożliwiają europejskim partiom i fundacjom politycznym wypełnianie misji w zakresie kształtowania europejskiej świadomości politycznej przez zapewnianie zasad demokracji określonych w art. 10 TUE. 2. Zapewnienie wyższego poziomu przestrzegania przez europejskie partie i fundacje polityczne wartości UE zapisanymi w art. 2 TUE. 3. Skuteczniejsze zapewnienie należytego zarządzania finansami przez europejskie partie i fundacje polityczne, zapewnienie odpowiedniego egzekwowania przepisów rozporządzenia oraz ograniczenie obciążenia administracyjnego.
Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE (zasada pomocniczości)?
Podstawą prawną inicjatywy jest art. 224 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który stanowi, że „Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, określają status partii politycznych na poziomie europejskim, o których mowa w artykule 10 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności zasady dotyczące ich finansowania”. Z uwagi na to, że Traktat przewiduje ustanowienie przepisów regulujących europejskie partie polityczne w drodze rozporządzenia, wszelkie zmiany obowiązujących obecnie przepisów muszą zostać ustanowione na poziomie UE w zastosowaniu art. 224 TFUE.
B. Rozwiązania
Jakie są różne warianty działań służących osiągnięciu celów? Czy wskazano preferowany wariant? Jeżeli nie, dlaczego?
Scenariusz bazowy (wariant 1) zakłada utrzymanie <i>status quo</i> i niewprowadzanie zmian do rozporządzenia 1141/2014 ostatnio zmienionego rozporządzeniem (UE, Euratom) 2019/493. Ten wariant strategiczny oznacza jednak, że wskazane powyżej problemy pozostaną nierozwiązane i przepisy mogą nie być dostosowane do przyszłego rozwoju sytuacji.

Wariant 2 skupia się na zmianie przepisów rozporządzenia dotyczących finansowania. Wariant ten jest ściśle związany z zobowiązaniem, jakie podjęła przewodnicząca von der Leyen w swoich wytycznych politycznych, do przedłożenia wniosków ustawodawczych na podstawie europejskiego planu działania na rzecz demokracji, w celu zapewnienia większej przejrzystości płatnej reklamy politycznej oraz jaśniejszych przepisów dotyczących finansowania europejskich partii politycznych¹. Wariant ten poprawiłby rentowność europejskich partii i fundacji politycznych, stworzyłby dodatkowe zabezpieczenia chroniące przez zagraniczną ingerencją za pośrednictwem darowizn oraz umożliwiłby europejskim partiom i fundacjom politycznym nawiązywanie bardziej istotnych relacji z podobnie myślącymi partiami członkowskimi z państw nienależących do UE.

Wariant 3 wykracza poza zmianę samych tylko przepisów dotyczących finansowania i obejmuje też zmianę innych części rozporządzenia, które według analizy Komisji i uwag otrzymanych od zainteresowanych stron mogłyby skorzystać na ukierunkowanych usprawnieniach. Oprócz zmiany przepisów dotyczących finansowania wariant ten obejmuje ograniczenie obciążenia administracyjnego, wzmocnienie egzekwowania przepisów i systemu sankcji, wprowadzenie mechanizmu weryfikacji w odniesieniu do wartości UE oraz promowanie równości płci.

W ocenie skutków proponuje się realizację wariantu 3, ponieważ najlepiej służy on osiągnięciu ogólnych celów nowelizacji.

Jakie są opinie poszczególnych zainteresowanych stron? Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

Europejskie partie i fundacje polityczne, Urząd ds. Europejskich Partii Politycznych i Europejskich Fundacji Politycznych oraz urzędnik zatwierdzający Parlamentu Europejskiego zgodzili się, że rozporządzenie 1141/2014 zapewnia przydatne ramy prawne dla ich działalności i że utworzony system nie wymaga radykalnej przemiany. Podczas nieformalnych konsultacji poinformowali jednak Komisję o szeregu wad i luk prawnych.

Uwagi te znalazły potwierdzenie w projekcie sprawozdania Komisji Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego (AFCO).

Komisja zorganizowała też otwarte konsultacje publiczne w dniach od 30 marca 2021 r. do 22 czerwca 2021 r. Wśród respondentów znaleźli się obywatele Unii, organizacje pozarządowe, państwa członkowskie, organizacja badawcza, przedsiębiorstwo prywatne i inne organizacje. Choć większość respondentów uznała rozporządzenie 1141/2014 za przydatne lub bardzo przydatne, ich zdaniem europejskim partiom politycznym brakuje widoczności i nie są one wystarczająco przygotowane do wypełniania swojej podstawowej misji.

Komisja wykorzystała ponadto uwagi otrzymane w wyniku otwartych konsultacji publicznych w sprawie europejskiego planu działania na rzecz demokracji (w dniach od 15 lipca 2020 r. do 15 września 2020 r.), w których wyrażono szerokie poparcie dla nowelizacji rozporządzenia 1141/2014, w szczególności dla zwiększenia przejrzystości finansowania i powiązań między poziomem krajowym a europejskim.

Komisja zaangażowała się też w szeroko zakrojone działania informacyjne ze współprawodawcami, w szczególności za pośrednictwem przedstawicieli państw członkowskich w Grupie Roboczej do Spraw Ogólnych Rady oraz członków AFCO i koordynatorów grup politycznych w Parlamencie.

W trakcie tych nieformalnych i formalnych konsultacji zainteresowane strony wyraziły poparcie dla

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_pl.pdf

nowelizacji przepisów w drodze ukierunkowanych zmian mających na celu rozwiązanie wszystkich stwierdzonych problemów.
C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu
Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?
Wariant 3 jest preferowany, ponieważ zakłada rozwiązanie wszystkich stwierdzonych problemów w sposób kompleksowy i zapewnia maksymalne pozytywne skutki dla wszystkich grup zainteresowanych stron. Środki przewidziane w ramach tego proponowanego wariantu strategicznego najlepiej służyć będą ogólnym celom nowelizacji. Wariant ten obejmuje połączenie środków mających na celu zaradzenie wciąż istniejącym lukom w przepisach dotyczących finansowania, promowanie unijnych wartości, demokracji i przejrzystości oraz wzmocnienie egzekwowania przepisów i łagodzenie obciążenia administracyjnego, a w efekcie pomoc europejskim partiom i fundacjom politycznym w wypełnianiu ich podstawowej misji.
Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?
Wdrożenie niektórych środków mających na celu konsolidację systemu sprawozdawczości finansowej europejskich partii i fundacji politycznych może okazać się bardziej skomplikowane. To początkowe obciążenie administracyjne zostanie jednak wyrównane dzięki zniesieniu podwójnego systemu rachunkowości, przewidzianego obecnie w rozporządzeniu.
Jakie są skutki dla MŚP i konkurencyjności?
Brak istotnego wpływu. Z uwagi na specyfikę rozporządzenia, mianowicie jego bezpośredni wpływ na 20 organizacji (10 europejskich partii politycznych i 10 powiązanych z nimi europejskich fundacji politycznych), Urząd ds. Europejskich Partii Politycznych i Europejskich Fundacji Politycznych oraz urzędnika zatwierdzającego Parlamentu Europejskiego, warianty strategiczne będą miały nieistotne skutki środowiskowe, gospodarcze i społeczne.
Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?
Jak wyżej. Zobacz wyjaśnienie powyżej.
Czy wystąpią inne znaczące skutki?
W ocenie skutków skupiono się na skutkach wariantów w obszarze praw podstawowych i demokracji, mianowicie na silniejszej roli europejskich partii i fundacji politycznych, przyczyniającej się do tworzenia europejskiej przestrzeni demokratycznej. Jednocześnie europejskie partie i fundacje polityczne będą zobowiązane do bardziej solidnego zarządzania finansami i większej przejrzystości, co w ostatecznych rozrachunku przyniesie korzyści wyborcom w UE i umożliwi im podejmowanie bardziej świadomych decyzji przed wyborami europejskimi.
Proporcjonalność?
Wniosek jest proporcjonalny, ponieważ nie zakłada całkowitej przemiany systemu, ale skupia się jedynie na utrzymujących się nadal, po dwóch poprzednich zmianach rozporządzenia, lukach prawnych, stwierdzonych przez główne zainteresowane strony.
D. Działania następce

Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?
Art. 38 rozporządzenia zawiera klauzulę przegląadową, zgodnie z którą co pięć lat Parlament Europejski musi opublikować sprawozdanie ze stosowania tego rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Urzędu ds. Europejskich Partii Politycznych i Europejskich Fundacji Politycznych. W stosownych przypadkach sprawozdanie to musi zawierać wszelkie ewentualne zmiany, jakie należy wprowadzić w statusie i systemach finansowania partii i fundacji. Najpóźniej sześć miesięcy po publikacji sprawozdania Parlamentu Komisja musi przedstawić swoje własne sprawozdanie ze stosowania rozporządzenia. W razie potrzeby sprawozdaniu temu może towarzyszyć wniosek dotyczący dalszych zmian rozporządzenia.